

vil til denne 50-aarige Mand sige: Du kan ikke faa Borgerskab i en Købstad, for du har ikke i dit 15—16de Aar taget denne Eksamen. Saa skal man have den Komædie, at denne graahaarede Mand skal gaa op og tage en Eksamen, som ellers Drengene paa 16—17 Aar tage. Det nytter ikke, at det ærede 1ste Medlem for 9de Kreds siger: Ja, men der kan gives Dispensation. Vi skulle ikke sidde her og vedtage Bestemmelser, som ere saa urimelige, saa at de kun kunne forsvares ved, at man kan sige: Heldigvis har man den Bestemmelse, at Ministeren kan give Dispensation; saa at der derved raades Bod paa de slette Følger af de Love, vi vedtage. Derfor tror jeg, at den ærede Ordfører har fuldstændig Ret til at fremhæve det som en Ulempe ved Indførelse af tvungne Fagprøver i Byerne, men ikke paa Landet, at der herved sker en Forurettelse mod Landet.

Indenrigsministeren (Bramsen): Det er den sidste ærede Taler, som kalder mig frem. Jeg vil dog i Anledning af hans Slutningsbemærkninger tillade mig den Modbemærkning, at naar en Mand, der er bleven 50 Aar og indtil den Tid har arbejdet ude paa Landet, begiver sig ind i en Købstad, vilde det dog være meget ønskeligt, om han i sit lange Liv havde tilegnet sig den Dygtighed, som en Dreng skulde have tilegnet sig, naar han vilde aflægge denne Dreng- eller Svendeprove, hvad det ærede Medlem nu vil kalde det. Det er en overordentlig beskedent Prøve, og det vilde være Tegn paa en meget stor Udygtighed hos den paagældende, selvstændige forretningsdrivende paa Landet, hvis han ikke er i Stand til at præstere det, som vil blive forlangt, saa i den Henseende synes jeg ikke, man behøver at være ængstelig. Hvad angaar det andet Spørgsmaal, som det ærede Medlem opkastede, er det ikke saaledes at forstaa, at jeg har ment, at § 29 vilde give en Adgang til at forlange Ophævelsen af allerede bestaaende industriel Virksomhed, som var etableret inden for den Afstand, der er bestemt til Fordel for Købstæderne. Nej, det, jeg sigter til, er Overgangsbestemmelserne, det er Bestemmelserne i § 56, som blandt andet siger, at de Aktieselskaber eller andre Selskaber med begrænset Ansvar, der ved Lovens Ikrafttræden drive Næringsvirksomhed, ere berettigede til at fortsætte denne uden ny Adkomsts Erhvervelse i 2 Aar, det vil altsaa sige, at et saadant Aktieselskab, som driver en

Cementfabrik, skal erhverve en Adkomst efter 2 Aars Forløb under alle Omstændigheder. Hvis Fabrikken laa inden for den fastsatte Afstand, mener jeg, at et Ministerium, der bar sig urigtigt og vilkaarligt ad, vilde kunne nægte ham det, men det vil Indenrigsministeriet ikke kunne gøre, naar den af mig foreslaaede Ændring er vedtagen. Jeg antager derefter, det ærede Medlem for 1ste Kreds (Oct. Hansen) har forstaaet, hvortil jeg sigter; og jeg tror ogsaa, han vil give mig Ret i, at disse midlertidige Bestemmelser ville kunne finde Anvendelse paa dette Forhold, hvis vi ikke foretog den Ændring, jeg har foreslaaet.

Oct. Hansen: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning.

Formanden: Det ærede Medlem har Ordet.

Oct. Hansen: Jeg kan desværre ikke erklære mig tilfreds med denne Forklaring, det, der staar i § 56 om Aktieselskaber, har ikke det mindste med § 29 at gøre, med Spørgsmaalet om en Fabrikants Ret til at nedsætte sig inden for Læbæltet. Bestemmelserne om Aktieselskaber have kun den Betydning, at et Aktieselskab skal omforme sin Bestyrelse overensstemmende med, hvad Loven kræver, inden de to Aar; men de to Aar have ikke den mindste Betydning for Spørgsmaalet om, hvorvidt det har Lov til at nedsætte sig inden for Læbæltet eller ikke, og hvis altsaa Ministeren mener, at § 29 er saaledes at forstaa, at den skal komme til Anvendelse ogsaa paa Fabrikanten, der have været der paa Stedet i en længere Aarrække, og at disse altsaa skulle høre op med deres Forretninger, hvis de ikke kunne faa Dispensation, saa siger jeg, saa er det en ganske urimelig Paragraf. Maaske jeg allerede her maa bemærke, at denne § 29, som ogsaa indeholder en Udvidelse for Fabrikanternes Vedkommende af Læbæltebestemmelserne, er en af de Paragraffer, som jeg for mit Vedkommende har villet modsætte mig paa ethvert Punkt, og jeg haaber ikke, at Loven kommer til at træde i Kraft, uden at der kommer yderligere Forandringer end den, Ministeren har foreslaaet.

Ordføreren (Koch): Jeg maa med Hensyn til Forstaaelsen af § 56 erklære mig enig med den sidste ærede Taler. Jeg har i alt Fald — og jeg tror det er al-